

Годишен анализ на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), касаещи наличие на пестицидни остатъци през 2023 г.

В настоящият материал са представени данни от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), касаещи наличието на пестицидни остатъци за 2023 г.

Общият брой получени нотификации за 2023 г. е **936** (към 25.01.2024), като за сравнение през 2022 г., те са били **989**. От тези **936** нотификации, **917** са в категория **„храни“**, а **18** са в категория **„фуражи“** и **1** за материали в контакт с храни. В **437** нотификации, рискът е определен като **сериозен**, в **214** рискът е **потенциално сериозен**, в **137** е регистриран **потенциален риск**, в **93** не е сериозен, в **31** като неопределен, а в **24** няма риск (Фиг. 1).

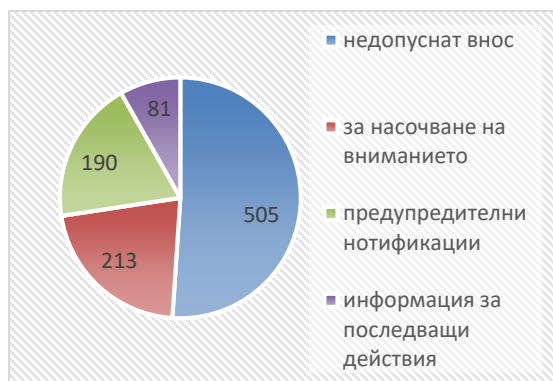

Фиг. 1 Брой нотификации спрямо
риска за 2022 г.

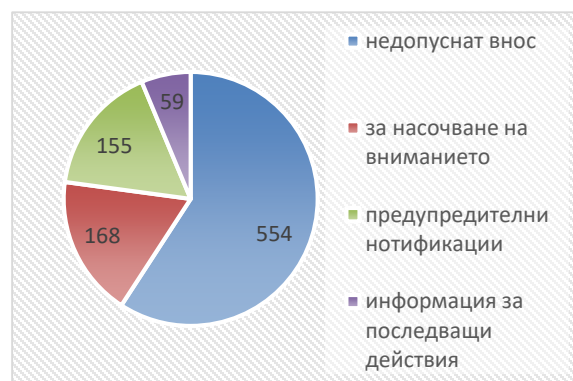

Фиг. 1.1 Брой нотификации спрямо
риска за 2023 г.

Най-многобройни са нотификациите за недопуснат внос, общо **554**, за насочване на вниманието **168**, предупредителните нотификации са **155**, а информацията за последващи действия са **59** (Фиг. 2)

Фиг. 2 Брой нотификации за 2022 г., според типа

Фиг. 2.1 Брой нотификации за 2023 г., според типа

Както през 2022 г., така и през 2023 г., броят на нотификациите за пестицидни остатъци в различните видове продукти е най-висок в категорията „плодове и зеленчуци“, където най-нотифицираният продукт са различни сортове пипер, голяма част от които са с произход Турция.

Нотификациите, подадени от България през 2023 г., са общо 117, от които 112 са за продукти с произход Турция и 5 с произход Индия.

От продуктите с произход Турция, най-много нотификации са регистрирани за пипер – общо 57, от тях 38 са за унищожаване, 13 за реекспорт, 5 за реекспорт или унищожаване и 1 нотификация за връщане на производителя. Подадени са 35 нотификации за лимони, като от тях 31 нотификации са за реекспорт, 2 за връщане на производителя и по 1 за унищожаване и недопуснат продукт на пазара. За мандарини са подадени 6 нотификации, като от тях 5 са за реекспорт и 1 е за връщане на производителя.

Регистрираните нотификации за нар са 5, като за унищожаване са 3, а 2 са за реекспорт. Подадени са 4 нотификации за грейпфрут, като 3 са за реекспорт, а 1 е за унищожаване. За портокали са регистрирани 2 нотификации, като 1 е за реекспорт и 1 за продукт недопуснат на пазара, регистрирани са и 2 нотификации за лозови листа, по 1 за реекспорт и унищожаване.

От продуктите с произход Индия, най-много нотификации са регистрирани за хранителни добавки – 4, като и четирите са предназначени за унищожаване. Регистрирана е и 1 нотификация за подправки, която е предназначена за реекспорт.

През разглеждания период България е била нотифицирана 2 пъти – веднъж за наличие на неразрешеното а. в. хлорпирифос в бял трън и веднъж за наличието на бифентрин и неразрешените а. в. хлорпирифос и хлорфенапир в био листенца от роза.

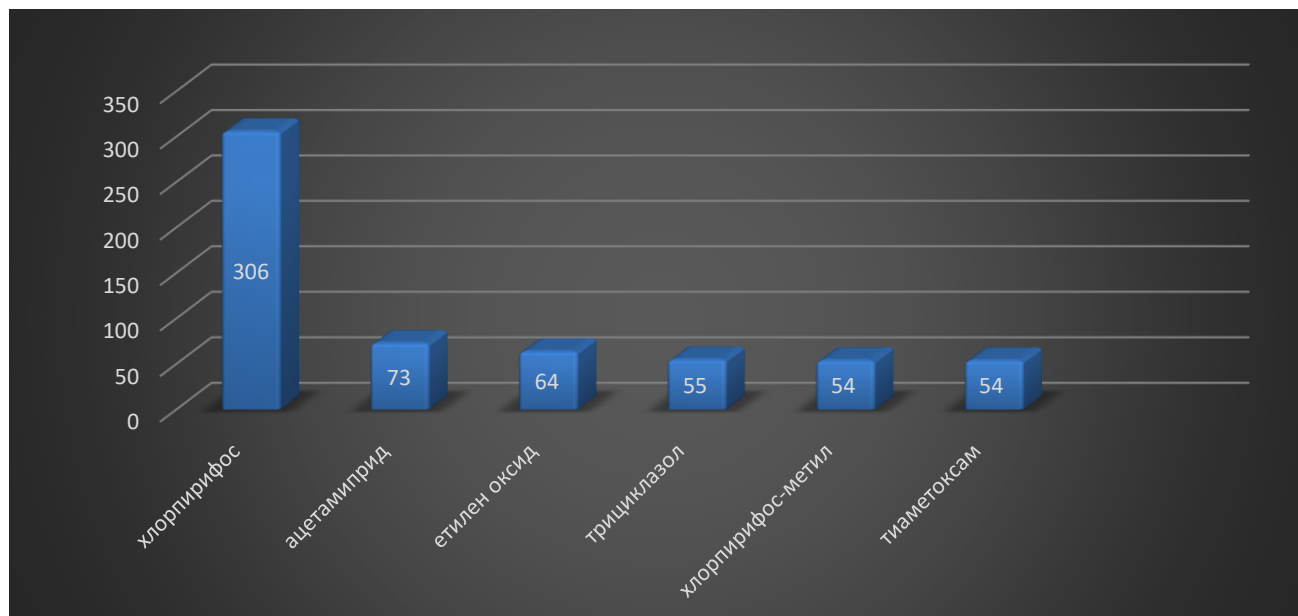
През годината са постъпили общо **936 нотификации** (част от нотификациите съдържат случаи с повече от 1 активно вещество (а. в.) в продукт) от **173** различни активни вещества.

Регистрирани са **102 случая с неразрешени за употреба активни вещества**, на територията на Европейския съюз.

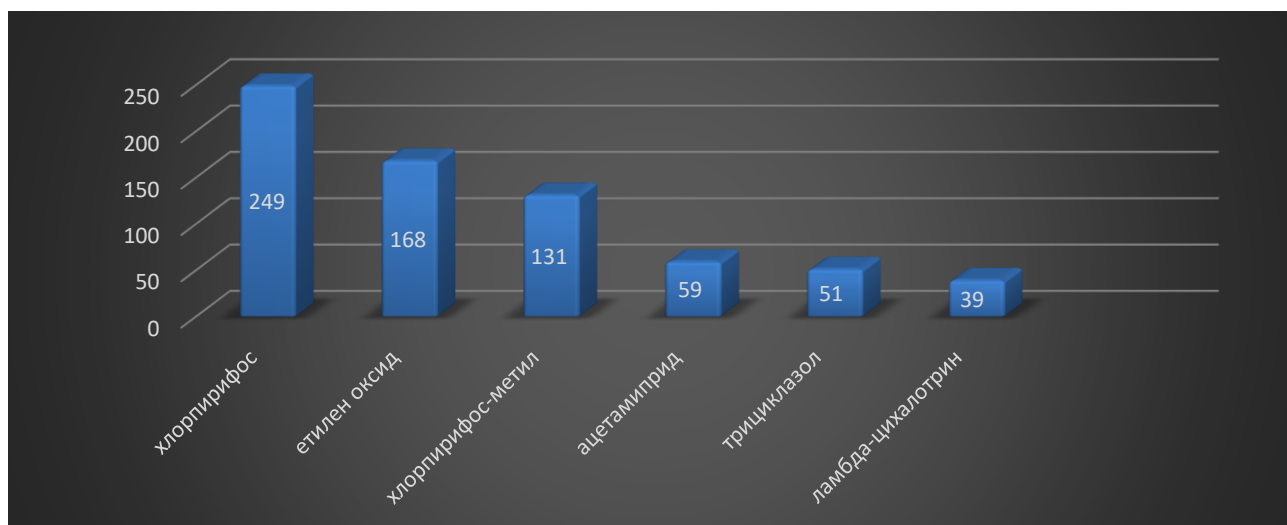
През 2023 г., от всички постъпили нотификации най-многобройни са тези за неразрешеното а. в. хлорпирифос – 306 и ацетамиприд (разрешен) – 73, следвани от неразрешените а. в. етилен оксид – 64; трициклазол – 55; хлорпирифос-метил и тиаметоксам – по 54. (Фиг.3)

От останалите регистрирани разрешени за употреба а. в, най-много нотификации са постъпили за: ламбда-цихалотрин – 28; циперметрин – 27; форметанат – 18; бупрофезин – 17; металаксил – 14; тебуконазол – 11; дифеноконазол, диметоморф и етефон – по 8.

От останалите регистрирани **неразрешени за употреба а. в**, най-много нотификации са постъпили за: **карбендазим – 48; имидаклоприд – 45; хлорат – 44; диметоат – 32; ацефат – 31; хлорфенапир – 29; пропиконазол – 28; метамидофос и фипронил – по 22; клотианидин – 20; профенофос и прохлораз – по 18 и хлороталонил, хексаконазол и ометоат – по 15.**

Фиг. 3 Най-често срещаните активни вещества замърсяващи продуктите през 2023 г.

Фиг. 3.1 Най-често срещаните активни вещества замърсяващи продуктите през 2022 г.

Брой нотификации по категории:

- В категория **„плодове и зеленчуци“** – са постъпили общо **537** нотификации, като най-често срещаните а. в. в тях са: **неразрешените хлорпирифос (138** нотификации) и **хлорпирифос-метил (46)**, както и разрешеното а. в. ацетамиприд (35).

За хлорпирифос, най-често срещаните продукти, в които е установено това а. в. са: различни сортове фасул и портокали – по 22 пъти; пипер – 10 пъти; лимони – 8 пъти; банани и мандарини – по 6 пъти.

За съдържание на хлорпирифос-метил най-често срещаните продукти са: пипер – 15 пъти; лимони – 14 пъти и мандарини – 10 пъти. Пиперът (19 пъти) е най-често нотифицираният продукт за наличие на ацетамиприд.

- В категория **„билки и подправки“** са постъпили общо **126** нотификации, като най-често срещаните а. в. са **неразрешените хлорпирифос (55** нотификации) и **етилен оксид (31)**.

Продуктите, в които най-често е регистриран хлорпирифос са: кимион – 12 пъти и фенел – 4 пъти. Микс от подправки (9 пъти) е най-често срещаният продукт за наличие на етилен оксид.

- В категория **„зърнени храни и печива“** са постъпили общо **105** нотификации, като най-често срещаните а. в. са **неразрешените хлорпирифос (43** пъти), **трициклазол (37** пъти) и **тиаметоксам (26** пъти). Продуктите, в които най-често е регистриран хлорпирифос са: ориз – 29 пъти. Оризът е продуктът, в който най-често е регистриран трициклазол – 36 пъти, а тиаметоксам е регистриран 24 пъти също в ориз.

- В категория **„месо и месни продукти (различни от домашни птици)“** са постъпили **37** нотификации, като най-често срещаното а. в. е хлорат в продукти от птиче месо.

- В категория **„какао, какаови продукти, кафе и чай“** са постъпили общо – **31** нотификации, като най-често срещаните а. в. са **неразрешените хлорпирифос** (10 пъти, 8 от които в различни видове чай), **динотефуран** (6 пъти в различни видове чай) и **антраквинон** и **толфенпирад** по 5 пъти в различни видове чай.

- В категория **„мазнини и масла“** са постъпили **21** нотификации, като най-често срещаното е **неразрешеното а. в. хлорпирифос** – 21 пъти (15 пъти в слънчогледово олио и 6 пъти в соево олио).

- В категория **„ядки, продукти съдържащи ядки и семена“** са постъпили **18** нотификации, като най-често срещано е **неразрешеното а. в. хлорпирифос** общо 12 пъти, като от тях 4 пъти в сусам.

- В категория **„фуражи“** са постъпили **18** нотификации, като най-често срещаното а. в. е **неразрешеният хлорпирифос** – 4 пъти.

- В категория **„друг хранителен продукт / смесен“** са постъпили **17** нотификации, като най-често срещаните са **неразрешените а. в. етилен оксид** и **хлорпирифос** – по 5 пъти.

- В категория **„диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“** са постъпили **15** нотификации, като най-често срещано е **неразрешеното а. в. етилен оксид** – 11 пъти, като 7 от тях са в хранителни добавки.

- В категория **„риба и рибни продукти“** са постъпили **4** нотификации.

- В категория **„супи, бульони, сосове и подправки“** са постъпили **2** нотификации.

- В категория **„хранителни добавки и ароматизанти“** са постъпили **2** нотификации.

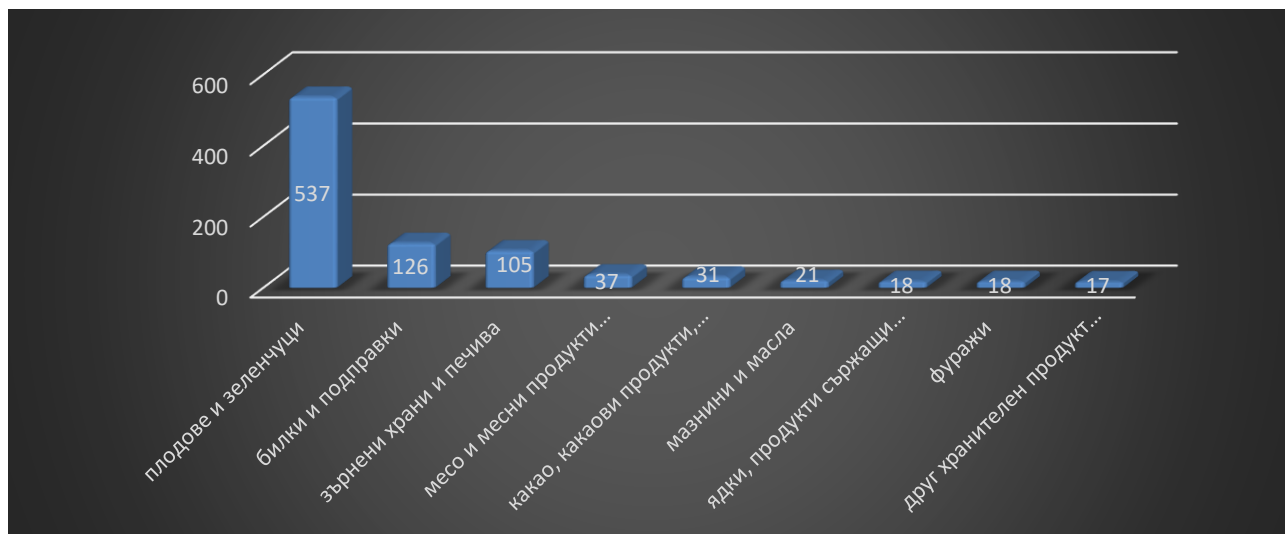
- За категория **„безалкохолни напитки“** е постъпила 1 нотификация.

- В категория **„материали в контакт с храни“** е постъпила 1 нотификация.

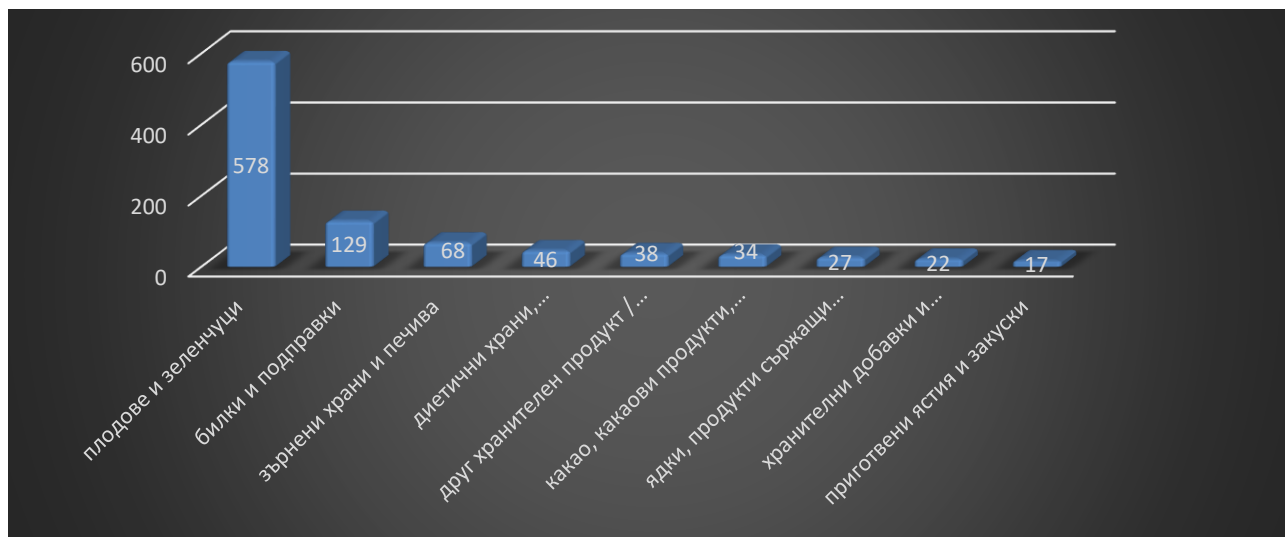
- В категория **„пригответени ястия и закуски“** е постъпила 1 нотификация. (Фиг. 4).

За годината най-многобройни са нотификациите, касаещи замърсяване в категория **„плодове и зеленчуци“**, следвани от тези за **„билки и подправки“**, **„зърнени храни и печива“**, **„месо и месни продукти (различни от домашни птици)“**, **„какао, какаови продукти, кафе и чай“**, **„мазнини и масла“**, **„ядки, продукти съдържащи ядки и семена“**,

„фуражи“, „друг хранителен продукт / смесен“ и „диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“.

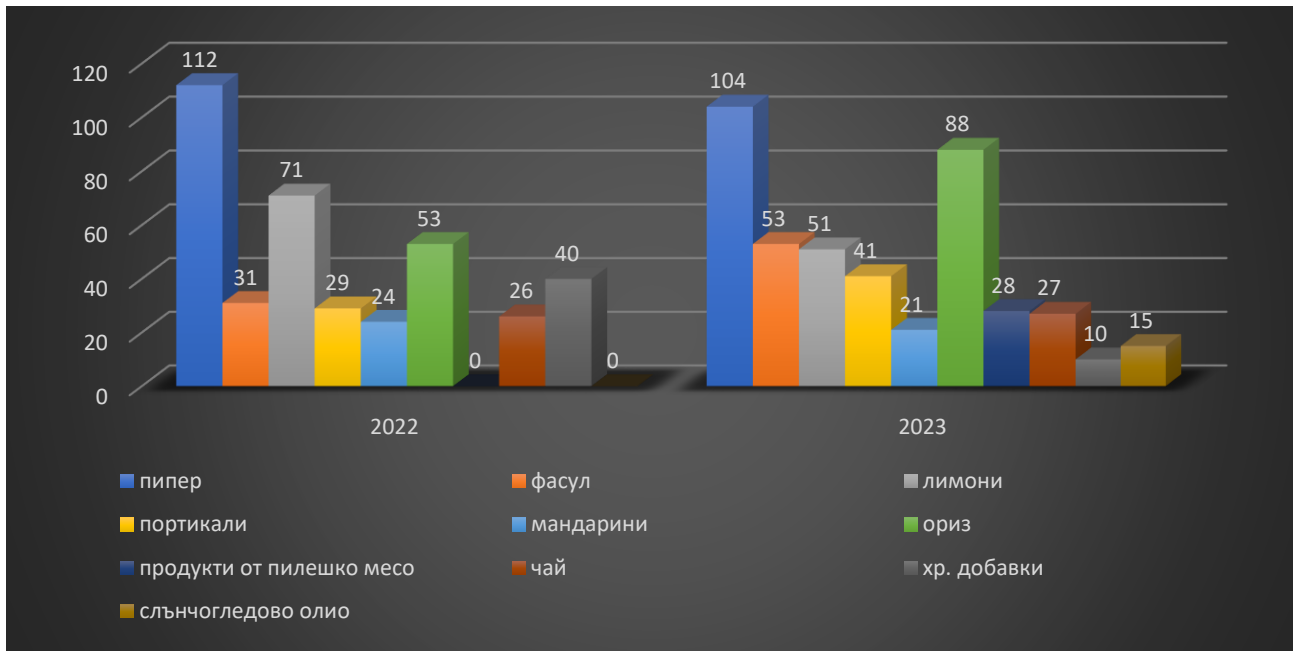
Фиг. 4 Брой нотификации за пестицидни остатъци в различни видове продукти през 2023 г.

Фиг. 4.1 Брой нотификации за пестицидни остатъци в различни видове продукти през 2022 г.

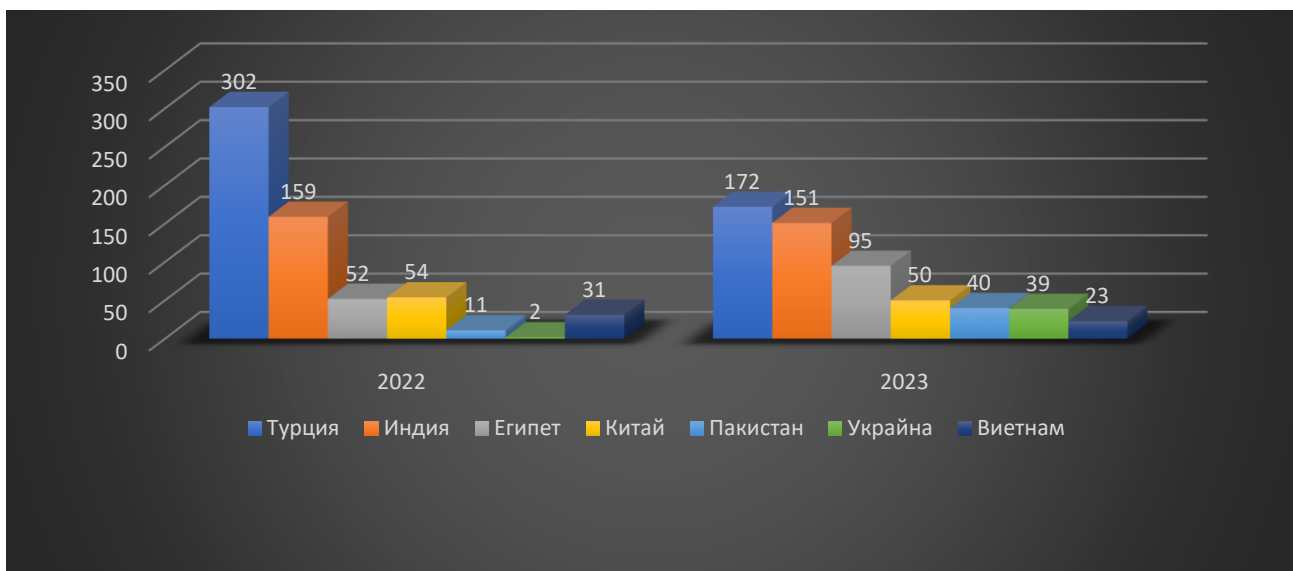
В категорията „плодове и зеленчуци“, най-често нотифицираните продукти за наличие на пестициди са: различни сортове пипер – общо **104**; различни сортове фасул – 53; лимони – 51; портокали – 41 и мандарини – 21. (Фиг. 6)

Останалите най-често нотифицирани продукти през 2023 г., са: ориз – 88; продукти от пилешко месо – 28; различни видове чай – 27; кимион – 24; микс от подправки – 17; слънчогледово олио – 15 и хранителни добавки – 10. (Фиг. 6)

Фиг. 6 Брой случаи на замърсяване в различни продукти през 2022 г. и 2023 г.

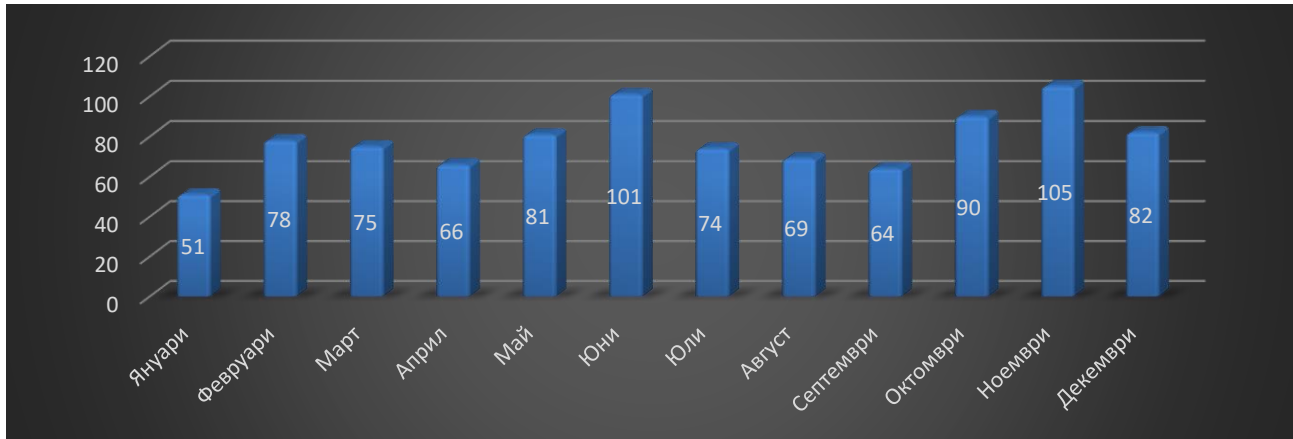
Страната с най-много нотифицирани продукти за 2023 г., е Турция с общо **172** броя, следвана от Индия с общо – **151** броя; Египет – **95**; Китай – 50; Пакистан – 40 и Украйна – 39. (Фиг.7)

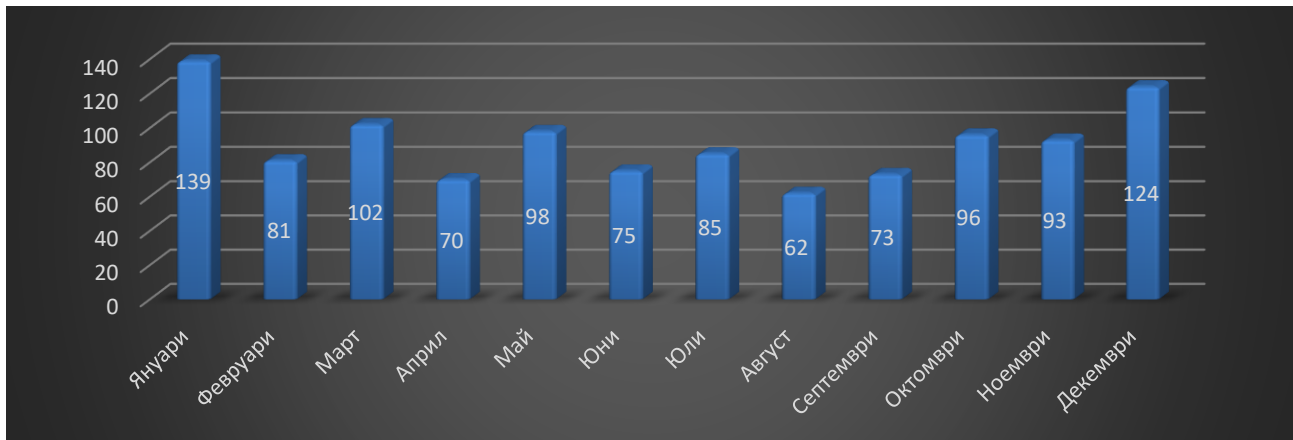
Фиг. 7 Брой нотификации според държави на произход на продукти, съдържащи пестицидни остатъци през 2022 г. и 2023 г.

За периода най-много нотификации от Турция са постъпили за месеците: **юли – 31, май – 19, февруари – 18, ноември – 13, януари – 12 и ноември – 11.**

Най-много нотификации за остатъци от пестициди в продуктите, постъпили от системата за бързо известяване са регистрирани през месеците: **ноември – 105, юли – 101, октомври – 90, декември – 82, май – 81 и февруари – 78.** (Фиг. 8)

Фиг. 8. Брой нотификации по месеци за 2023 г.

Фиг. 8.1 Брой нотификации по месеци за 2022 г.

Центърът за оценка на риска по хранителната верига препоръчва засилване на контрола за пестицидни остатъци, при внос на продукти, произведени в държавите, за които са постъпили най-многобройни нотификации през 2023 г. – Турция, Индия, Египет, Китай, Пакистан и Украйна.

Източник:

<https://webgate.ec.europa.eu/rasffwindow/portal/index.cfm?event=SearchForm&cleanSearch=1>

rasff--c-82

Други научни становища и актуална информация в областта на Анализа на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>.

<https://corhv.government.bg/Анализ-на-данните-от-системата-за-бързо-предупреждение-за-храни-и-фуражи->

Изготвил:

Николай Спасов, главен експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

01.02.2024 г.